

Komplexný systém ďalšieho vzdelávania v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti

Zdôvodnenie

Vytváranie podmienok pre vzdelávanie občanov, ktoré im zaručuje čl. 42 Ústavy SR je jednou z najdôležitejších úloh štátu. Súčasťou celoživotného vzdelávania je aj ďalšie vzdelávanie, umožňujúce každému občanovi získať kvalifikáciu, rozšíriť si ju, doplniť, alebo zmeniť.

Po roku 1989 sa radikálne zmenili podmienky v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti, čo sa výraznou mierou prejavilo aj v oblasti vzdelávania kultúrno-osvetových pracovníkov. Jestvujúci systém prestal fungovať a z dôvodu postupných zmien v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti (legislatíva, zmena kompetencií, inštitucionálnej základne vrátane personálneho obsadenia, systému riadenia, a pod.) sa aj v oblasti vzdelávania uskutočnilo veľa pozitívnych zmien. Napriek tomu sa do dnešných dní uskutočňujú vzdelávacie aktivity v sfére kultúrno-osvetovej činnosti nekoordinovane, bez vzájomného spolupôsobenia, spolupráce a vymedzenia kompetencií jednotlivých subjektov vzdelávania tak na centrálnej ako aj na regionálnej úrovni. Okrem toho chýba i funkčný informačný systém, ktorý by umožnil skvalitniť rozhodovacie procesy v danej oblasti. Preto zabezpečiť systematické a kvalitné vzdelávanie kultúrno-osvetových pracovníkov (profesionálov i dobrovoľníkov) na všetkých úrovniach štátnej správy a samosprávy sa javí ako nanajvýš aktuálne.

Na túto potrebu poukázala aj spracovaná stratégia kultúrno-osvetovej činnosti, ktorú prijala vláda SR v apríli 2009 si. Stratégia deklarovala požiadavku spracovania komplexného systému vzdelávania vo všetkých oblastiach a na všetkých úrovniach kultúrno-osvetovej činnosti.

V zmysle Zriaďovacej listiny z roku 2009 funkciu rezortného koordináčneho pracoviska pre oblasť vzdelávania plní Národné osvetové centrum. Jeho zámerom v oblasti ďalšieho vzdelávania kultúrno-osvetových pracovníkov je okrem realizácie vzdelávacích aktivít, reflektovať na aktuálne vzdelávacie potreby rezortu a aplikovať ich v oblasti vzdelávania, metodicky usmerňovať priamo riadené organizácie rezortu i všetky subjekty pri uskutočňovaní vzdelávania tak odborného ako aj ostatných druhov a koordinovať tieto aktivity aj vzhľadom k subjektom mimo rezortu kultúry. Preto vytvoriť funkčný systém ďalšieho vzdelávania v sfére kultúrno-osvetovej činnosti predstavuje jednu z priorit.

Východiskom pre spracovanie systému ďalšieho vzdelávania kultúrno-osvetových pracovníkov bolo poznanie súčasného stavu v danej oblasti, dostupné informácie z andragogiky a kulturológie, poznanie vývoja a praktické skúseností v daných oblastiach za posledné roky, zákon o ďalšom vzdelávaní ako aj koncepcia vzdelávania vo verejnej správe.

Východiskom pre spracovanie systému vzdelávania bolo poznanie súčasného stavu v danej oblasti, európskych aj národných dokumentov a legislatívy, trendov vývoja ako aj praktické skúseností v danej oblasti za posledné roky.

Predkladaný návrh si kladie za cieľ rámcovať systematickú prípravu a zvyšovanie odbornej a kvalifikačnej úrovne všetkých pracovníkov v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti (tak zamestnancov rezortu, ako aj pracovníkov verejnej správy, ktorí pracujú v oblasti kultúry, ako aj dobrovoľníkov a verejnosti) a určuje ciele, obsah, štruktúru, druhy a formy

vzdelávania, podiel jednotlivých subjektov, finančné a personálne zabezpečenie, ako aj postup pri realizácii vzdelávania.

Navrhovaný systém je spracovaný v súlade s reformou verejnej správy v Slovenskej republike. Materiál predkladáme na základe poznatkov a praxe v roku 2009 s výhľadom do roku 2015 ako otvorený a flexibilný program, ktorý je možné prispôbiť meniacim sa podmienkam, požiadavkám a trendom vo vzdelávaní i v oblasti kultúry.

SWOT analýza vzdelávania v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti

Silné stránky (Strengths)	Slabé stránky (Weakness)
<ul style="list-style-type: none"> - existencia zákona o celoživotnom vzdelávaní a zákona o osvetovej činnosti - podpora ďalšieho vzdelávania ako európskeho trendu podpory celoživotného vzdelávania človeka - pozitívne vnímaný a podporovaný sklon k získavaniu a rozširovaniu zručností - tradície a pozitívne výsledky realizácie ďalšieho vzdelávania v oblasti osvetu - existencia a inštitucionálneho systému s povinnosťou realizácie ďalšieho vzdelávania v oblasti osvetu - záujem realizátorov a účastníkov osvetových aktivít o ďalšie vzdelávanie - spolupráca, vytváranie partnerstiev so vzdelávacími inštitúciami a regionálnou a miestnou samosprávou - podpora a ochota prijímať a realizovať inovácie vo vzdelávaní 	<ul style="list-style-type: none"> - nedostatočné legislatívne zakotvenie povinnosti ďalšieho vzdelávania - chýba ucelená stratégia ďalšieho vzdelávania všeobecne, vytvorená v zmysle princípov celoživotného a otvoreného vzdelávania - absencia povinného, cyklického systému vzdelávania v oblasti osvetu - absencia kvalifikačných a vzdelávacích štandardov profesií v oblasti osvetu - nedostatočnosť financovania vzdelávania v danej oblasti - chýba koncepčný prístup k identifikácii vzdelávacích potrieb v oblasti osvetu - iba čiastočná sieťová prepojenosť inštitúcií a organizácií participujúcich na ďalšom vzdelávaní, - nedostatočná rôznorodosť ponúkaných vzdelávacích produktov - priemerná životná úroveň zatiaľ nedovoľuje cieľovým skupinám dostatočne investovať peniaze do vlastného osobnostného rozvoja
Možnosti (Opportunities)	Riziká, ohrozenia (Threads)
<ul style="list-style-type: none"> - zaistenie nástrojov vyhodnocovania a kontroly v oblasti ďalšieho vzdelávania - integrácia SR do európskych štruktúr podnietila záujem o získavanie informačných, jazykových a projektových zručností ako súčasti vzdelávania aj v oblasti osvetu - investície do rozvoja regiónov zvýšia požiadavku na regionálnu prezentáciu kultúry a osvetu, a tým aj rozvoj ďalšieho vzdelávania v - nové technológie ponúkajú nové stimuly na vzdelávanie, rastie dostupnosť dištančného a e-learningového vzdelávania - využitie medzinárodnej spolupráce, medzinárodných projektov v oblasti osvetu aplikácia príkladov dobrej praxe zo zahraničia 	<ul style="list-style-type: none"> - nepostačujúce motivačné faktory smerom k ambicióznejšiemu systému a vzdelávacím programom - nepodarí sa vytvoriť v strednodobom výhľade ucelený a jednotný systém vzdelávania v oblasti osvetu - zdroje EÚ použiteľné pre rozvoj miestnej a regionálnej kultúry nebudú využívané aj pre oblasť vzdelávania - neprehľadnosť, nedostatočná transparentnosť finančných zdrojov pre oblasť ďalšieho vzdelávania v osвете - nedostatočná jazyková vybavenosť brániaca využívať zahraničné učebné programy - import cudzích vzdelávacích produktov bez spolupráce so slovenskými partnermi - finančné prekážky u účastníkov vzdelávania – samoplacov

Cieľ:

Vytvorenie systému vzdelávania v kultúrno-osvetovej činnosti a rozvoj ľudských zdrojov patrí medzi základné strategické ciele v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti. Najdôležitejšie pri realizácii systému vzdelávania v budúcnosti bude realizovať systematické permanentné ďalšie vzdelávanie, zvyšovanie a rozširovanie odbornej a kvalifikačnej úrovne jednotlivých pracovníkov v súlade so súčasnými a perspektívnymi úlohami a potrebami tak, aby napomáhali zvyšovanie úrovne, zefektívňovanie kultúrno-osvetovej činnosti.

Priority:

- Zabezpečiť systém ďalšieho vzdelávania a odbornej prípravy kultúrno-osvetových pracovníkov, ktorý bude v súlade so zákonom o celoživotnom vzdelávaní s ohľadom na rôzne cieľové skupiny - menšiny, deti a mládež, seniorov, dospelých, nezamestnaných, ženy na materskej a podobne.
- Zabezpečiť systém ďalšieho vzdelávania a odbornej prípravy kultúrno-osvetových pracovníkov v súlade so zákonom o celoživotnom vzdelávaní s ohľadom na rôzne cieľové skupiny - menšiny, deti a mládež, seniorov, dospelých, nezamestnaných, ženy na materskej a podobne.
- Obsah vzdelávania zamerať na získavanie a rozvíjanie kľúčových kultúrnych, občianskych, odborných a manažérskych kompetencií a ich aplikáciu v praktickej činnosti. Zvýšenú pozornosť venovať manažmentu a marketingu, využívaniu nových informačných technológií, zvyšovaniu jazykových schopností a aplikácii efektívnejších metód práce a komunikácie.
- Využívať progresívne formy a metódy výučby a vzdelávania, podporovať vzdelávacie aktivity e-learningového a dištančného charakteru.
- Zintenzívniť poradenstvo v oblasti vzdelávania, napomáhať prevencii protispoločenských javov a drogovej kriminality a posilňovať zdravý spôsob života.
- Zosúladiť a skoordinať finančnú podporu v oblasti vzdelávania kultúrno-osvetových pracovníkov.
- Vytvoriť podmienky pre širšie a efektívne využívanie fondov EÚ (predovšetkým Európskeho sociálneho fondu) a iných medzinárodných, celoštátnych aj lokálnych podporných programov.

Základné úlohy v oblasti ďalšieho vzdelávania predstavuje:

- dopĺňanie, prehĺbovanie, rozširovanie odborných vedomostí z jednotlivých oblastí odborných pracovných činností, získavanie a rozvíjanie poznatkov z ekonomickej, a legislatívnej oblasti, skvalitňovanie a zefektívňovanie plnenia pracovných úloh, rozvoj aktivity, kreativity, iniciatívy a pod.,
- získavanie aktuálnych poznatkov z oblasti špecifickej odbornej problematiky (napr. činnosť kultúrno-osvetových subjektov, manažovanie, tvorba a realizácia kultúrno-osvetových aktivít, špecifiká jednotlivých oblastí kultúrno-osvetovej činnosti a pod.), informácií o aktuálnych otázkach kultúrnej politiky štátu,
- skvalitňovanie úrovne riadenia, odborného rastu a profesionálneho rozvoja kultúrno-osvetových pracovníkov, rozvinutie ich pedagogicko-psychologických schopností z hľadísk potrieb praxe v rámci svojich kompetencií.

Ciele, priority a úlohy vzdelávania sa budú transformovať do obsahu a konkretizovať vo vzdelávacích projektoch a aktivitách.

Ďalšie vzdelávanie v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti

Ďalším vzdelávaním v zmysle zákona o celoživotnom vzdelávaní je vzdelávanie vo vzdelávacích inštitúciách ďalšieho vzdelávania, ktoré nadväzuje na školské počiatočné vzdelávanie a umožňuje získať čiastočnú kvalifikáciu alebo doplniť, obnoviť, rozšíriť alebo prehĺbiť si kvalifikáciu nadobudnutú v školskom počiatočnom vzdelávaní alebo uspokojiť záujmy a získať spôsobilosť zapájať sa do života občianskej spoločnosti. Úspešným absolvovaním ďalšieho vzdelávania nemožno získať stupeň vzdelania.

Každý, kto prejaví záujem, má právo vzdelávať sa v každom veku svojho života podľa podmienok ustanovených týmto zákonom a podľa svojich schopností.

Ďalšie vzdelávanie sa uskutočňuje v štátnom jazyku, ak osobitný zákon neustanovuje inak. Ďalšie vzdelávanie sa uskutočňuje podľa záujmu účastníkov ďalšieho vzdelávania a možností vzdelávacích inštitúcií aj v inom ako štátnom jazyku.

Cieľové skupiny

Cieľové skupiny v oblasti ďalšieho vzdelávania v zmysle navrhovaného systému predstavujú:

- zamestnanci kultúrno-osvetových zariadení,
- pracovníci štátnej správy a samosprávy zodpovední za oblasť kultúry, pracovníci tretieho sektora zameraného na kultúrno-osvetovú činnosť,
- dobrovoľní kultúrno-osvetoví pracovníci a aktivisti, pre ktorých práca v oblasti kultúry nie je profesiou,
- jednotlivci – záujemcovia o vzdelávanie

Obsah – oblasti vzdelávania tvorí:

a) profesijné vzdelávanie – zamerané na rozvoj kľúčových kompetencií, odborných vedomostí, schopností - predovšetkým manažérskych zručností a marketingu. Aktivity zahŕňajú

- problematiku z oblasti vedných disciplín, súvisiacich s prácou v rezorte kultúry - politologických, kulturologických, andragogických, legislatívnych a ekonomických disciplín a pod.,
- špecifickú, odbornú problematiku (štátna kultúrna politika, štruktúra, inštitúcie a činnosť rezortu, súčasné trendy v jednotlivých oblastiach kultúry, formy a metódy práce, aktuálne potreby, problémy a pod.),
- problematiku súvisiacu s pracovným výkonom (BOZP, PO, príslušné právne normy, ekonomické predpisy, administratíva, informačné technológie a pod.),
- problematiku súvisiacu s rozvojom osobnosti osvetových pracovníkov (osobnostné vlastnosti, interpersonálne zručnosti, jazykové znalosti, komunikácia a pod.),
- otázky riadenia (manažment, marketing, propagácia, public relations a pod.).

b) občianske vzdelávanie – zamerané na vládne akčné plány a národné programy zamerané napr. na podporu a posilňovanie zdravia, sociálnu prevenciu a sociálnu integráciu, interkultúrnu výchovu a vzdelávanie, ochranu spotrebiteľa

a pod.). Obsahuje témy podľa aktuálnych potrieb tak, aby sa počas plánovaného obdobia vystriedalo celé tematické spektrum obsiahnuté vo vládných akčných plánoch a národných programoch. Okrem toho ide o:

- komunitné vzdelávanie
- interkultúrne vzdelávanie
- regionálne a vlastivedné vzdelávanie,
- vzdelávanie v oblasti životného štýlu,
- estetické vzdelávanie
- environmentálne vzdelávanie,
- zdravotné vzdelávanie
- mediálne vzdelávanie
- národné tradície,
- európske trendy a pod.

c) záujmové vzdelávanie – predstavuje špecializované vzdelávanie zamerané na ďalšie vzdelávanie:

- v jednotlivých oblastiach ZUČ (folklór, divadlo, umelecký prednes a literatúra, hudobné žánre, oblasť výtvarného a multimediálneho umenia, tradičnej ľudovej kultúry),
- v oblastiach záujmovej technickej činnosti a rôznych hobby
- v základoch manažmentu a marketingu vo vzťahu k verejnosti.

Podľa aktuálnych potrieb praxe sa bude obsah vzdelávania (jednotlivé obsahovo-tematické celky a oblasti) postupne dopĺňať a konkretizovať.

Druhy vzdelávania

Zákon o celoživotnom vzdelávaní deklaruje nasledovné druhy ďalšieho vzdelávania:

a) ďalšie odborné vzdelávanie v akreditovanom vzdelávacom programe ďalšieho vzdelávania, ktorý vedie k doplneniu, obnoveniu, rozšíreniu alebo prehĺbeniu kvalifikácie potrebnej na výkon odbornej činnosti,

b) rekvalifikačné vzdelávanie v akreditovanom vzdelávacom programe ďalšieho vzdelávania, ktoré vedie k získaniu čiastočnej kvalifikácie - odbornej spôsobilosti pre jednu alebo viac pracovných činností v inom povolání ako v tom, pre ktoré získal kvalifikáciu prostredníctvom počiatočného vzdelávania,

c) kontinuálne vzdelávanie v akreditovaných alebo neakreditovaných vzdelávacích programoch ďalšieho vzdelávania, ktorým si účastník ďalšieho vzdelávania dopĺňuje, rozširuje, prehĺbuje alebo obnovuje kvalifikáciu ako predpoklad na výkon odbornej činnosti v súlade s osobitnými predpismi,

d) záujmové vzdelávanie, občianske vzdelávanie, vzdelávanie seniorov a iné vzdelávanie v neakreditovaných vzdelávacích programoch ďalšieho vzdelávania, ktorým účastník ďalšieho vzdelávania uspokojuje svoje záujmy, zapája sa do života občianskej spoločnosti a všeobecne rozvíja svoju osobnosť.

Ďalšie vzdelávanie kultúrno-osvetových pracovníkov sa bude realizovať po absolvovaní školského vzdelávania, alebo po príchode z inej oblasti činnosti, a to podľa jednotlivých skupín pracovníkov a podľa účelu vzdelávania. Ďalšie vzdelávanie sa bude uskutočňovať formou e-learningového štúdia, príp. dištančného, v niektorých prípadoch prezenčného štúdia, ako aj inými adekvátnymi formami (školenia, kurzy, stáže, študijné pobyty, pracovné stretnutia, workshopy, inštruktáže a pod.).

Ďalšie vzdelávanie sa bude realizovať ako:

- **adaptačné vzdelávanie** - povinná príprava novoprijatých a začínajúcich pracovníkov. Je zamerané na oboznámenie sa s oblasťou kultúrno-osvetovej činnosti, základnými normami, pravidlami a usmerneniami potrebnými pre zvládnutie pracovných činností a realizuje sa ako vstupná inštruktáž, vstupné adaptačné vzdelávanie. Realizujú ho kultúrno-osvetové subjekty.

- **špecializované kvalifikačné vzdelávanie** slúži na získanie vysokej odbornosti v príslušnej činnosti pôsobenia. Zamerané bude na prehĺbenie odborných teoretických vedomostí a poznatkov, ako aj na získanie aktuálnych informácií o postupoch a aplikáciách potrebných pre výkon pracovných činností v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti.

Realizuje ho Národné osvetové centrum ako rezortné vzdelávacie pracovisko.

Spôsob ukončenia – obhajoba záverečnej práce, resp pohovor s vykonaním ústnych skúšok. Po prijatí adekvátnych noriem možnosť vydania 1. odbornej atestácie

- **funkčné vzdelávanie** slúži na overenie príslušnej odbornosti, v ktorej adept pracuje. Absolvovanie je podmienkou pre prácu vo vedúcej funkcii. Zamerané bude na overenie znalosti konkrétnych predpisov, noriem, postupov a činností, vykonávaných v danej oblasti pôsobenia, ako aj overenie znalostí teórie a uplatňovania najnovších skúseností a poznatkov z praxe v širšom kontexte, vedomosti v oblasti manažmentu, poznanie najnovšej literatúry a pod. Pozostáva z písomného vydokladovania dosiahnutých pracovných výsledkov, publikačnej, tvorivej a inej prezentačnej činnosti účastníka, a predloženia práce z oblasti pôsobenia adepta v rozsahu cca 20 rkp. strán a jej obhajoby pred atestačnou komisiou. Je určené pre vybraných riadiacich pracovníkov, ktorí už získali 1. atestáciu.

Realizuje ho NOC v spolupráci s vysokými školami, prípadne inými vzdelávacími subjektmi.

Spôsob ukončenia - skúška a písomná práca s vydaním osvedčenia o vykonaní 2. odbornej atestácie (po schválení noriem v oblasti ďalšieho vzdelávania)

Poznámka: Všetky spomínané druhy vzdelávania sú určené profesionálnym kultúrno-osvetovým pracovníkom.

- **inovačné a doplnkové vzdelávanie** umožní kultúrno-osvetovým pracovníkom reagovať na zásadné zmeny v kultúrno-osvetovej praxi, doplniť si vedomosti a aktuálne informácie aj mimo rámca konkrétneho pracovného zaradenia. Obsahom inovačného a doplnkového štúdia bude vo vymedzených obsahových okruhoch predovšetkým zavádzanie nových foriem a metód práce, najmä v oblasti riadenia, manažmentu a marketingu, jazyková výučba, vzdelávanie v oblasti výpočtovej techniky, a pod. Je určené všetkým záujemcom o kultúrno-osvetovú činnosť - profesionálom i dobrovoľníkom. Realizujú ho všetky relevantné subjekty vzdelávania v akreditovaných i neakreditovaných formách vzdelávania.

- **rekvalifikačné vzdelávanie** rieši situácie, kedy pri zmene organizačných štruktúr niektorí kultúrno-osvetoví pracovníci budú nútení zmeniť pracovné zaradenia prechodom do iného odvetvia. Predpokladáme, že tento druh štúdia sa bude v kultúrno-osvetovej činnosti realizovať iba ojedinele.

Formy vzdelávania

Vzdelávanie kultúrno-osvetových pracovníkov sa bude realizovať predovšetkým nasledovnými formami:

- dištančné a e-learningové vzdelávanie,
- prezenčné vzdelávanie (dlhodobé a strednodobé cyklické vzdelávacie aktivity – kurzy, školenia, výcviky, tréningy, a pod.),
- krátkodobé (jednorazové) vzdelávacie aktivity – školenia, semináre, konferencie, stáže a študijné pobyty, exkurzie a pod.,
- iné vzdelávanie realizované v rámci metodicko-poradenskej konzultačnej a inštruktážnej činnosti (pracovné stretnutia s výmenou poznatkov a skúseností workshopy, výmeny skúseností),
- edičná a publikačná činnosť (metodické a študijné materiály, publikácie vzdelávacieho charakteru, učebné texty a pod.).

Úrovne vzdelávania

- **Štátna** – garancia vzdelávania (riadenie systému, projektovanie, metodické usmernenie realizátorov, koordinácia procesov, financovanie a realizácia vzdelávania, vyhodnocovanie).
- **Regionálna** - zodpovednosť za realizáciu vzdelávania v regióne.
- **Obecná** – zodpovednosť za obsah a formy vzdelávania na miestnej úrovni.

Subjekty vzdelávania

Na ďalšom vzdelávaní kultúrno-osvetových pracovníkov sa podieľajú najmä nasledovné subjekty:

Ministerstvo kultúry SR riadi, usmerňuje, koordinuje, kontroluje a vyhodnocuje vzdelávanie kultúrno-osvetových pracovníkov.

Národné osvetové centrum ako rezortné vzdelávacie pracovisko na základe poverenia MK SR a v úzkej spolupráci s ním metodicky usmerňuje proces ďalšieho vzdelávania kultúrno-osvetových pracovníkov a realizuje vzdelávacie aktivity

Samospráva (VÚC a obce) realizuje vzdelávanie kultúrno-osvetových pracovníkov v rámci svojich kompetencií na základe potrieb regiónu, obce.

Iné vzdelávacie inštitúcie (rôzne druhy škôl, ktoré uskutočňujú vzdelávacie programy ďalšieho vzdelávania, právnické osoby, ktorých predmetom činnosti je vzdelávanie alebo činnosti priamo súvisiace so vzdelávaním a fyzické osoby, ktorých predmetom činnosti je vzdelávanie alebo činnosti priamo súvisiace so vzdelávaním) realizujú vzdelávanie kultúrno-osvetových na základe vlastných zámerov, prípadne v koordinácii s realizátormi vzdelávania v rezorte, dohody o vzájomnej spolupráci, alebo pri realizácii spoločných projektov.

Postup realizácie

Systém vzdelávania v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti predstavuje východisko a základ pre zabezpečenie komplexného, systematického, efektívneho, vzdelávania. Po jeho schválení MK SR a pri zavádzaní do praxe bude potrebné dohodnúť kompetencie jednotlivých subjektov a spracovať plán jeho realizácie a konkrétne ponuky pre účastníkov. Realizácia systému predpokladá realizovať analýzu vzdelávacích potrieb a vzdelávacej úrovne účastníkov, legislatívne

zabezpečenie realizácie ďalšieho vzdelávania a konštituovanie konkrétnych aktualizovaných vzdelávacích aktivít a ich rozsahu na všetkých úrovniach.

Vzdelávací proces sa bude uskutočňovať na základe schválených projektov vzdelávania a bude konkretizovaný v kontraktoch, projektoch a dohodách medzi jednotlivými subjektmi. Tieto sa budú každoročne vyhodnocovať a budú sa navrhovať opatrenia na skvalitnenie vzdelávania. Na základe nových právnych noriem, potrieb a možností rezortu sa bude vzdelávanie pravidelné dopĺňať, inovovať jeho obsah, formy a metódy.

I. Celoštátna úroveň

Na dosiahnutie stanovených strategických cieľov a politík štátu:

- Vytvoriť adekvátne personálne a materiálne podmienky pre systematickú činnosť v oblasti profesijného, záujmového i občianskeho vzdelávania.
- Zamerať ťažisko profesijného vzdelávania na akreditované dlhodobé - predovšetkým kombinované (dištančné a e-learningové) formy vzdelávania (kurzy, tréningy, výcviky a pod.) orientované na odbornú problematiku, manažérske zručnosti a pod.
- Realizovať vzdelávanie pre poradenstvo v jednotlivých oblastiach ZUČ podľa jednotlivé špecializácie (profesionálov, dobrovoľníkov). Podporovať realizáciu workshopov, tvorivých dielní a letných škôl ako osobitých foriem vzdelávania najmä pre mládež.
- Vytvoriť skupinu expertov (Poradný zbor) pre vzdelávanie z radov významných a uznávaných teoretikov i praktických realizátorov kultúrno-osvetovej činnosti s vlastným štatútom a rokovacím poriadkom pri NOC. Každoročne uskutočniť jeho zasadnutie.
- Realizovať so štvorročnou periodicitou hodnotiacu a programovú Celoštátnu konferenciu vybraných realizátorov osvetovej činnosti zameranú aj na problematiku vzdelávania v oblasti kultúrno-osvetovej činnosti.
- V rámci edičnej činnosti pokračovať vo vydávaní publikácii z rôznych oblasti vzdelávania a začať s vydávaním bulletinu zameraného na otázky vzdelávania v osvetovej činnosti.

Pokračovať v realizácii akreditovaných vzdelávacích aktivít NOC na základe záujmu cieľových skupín.

- *Animátor kultúry – dištančné vzdelávanie,*
- *Kultúrny pracovník,*
- *Manažment a marketing v kultúre,*
- *Manažér záujmového kolektívu,*
- *Manažér občianskeho vzdelávania,*
- *Dirigent speváckeho zboru,*
- *Učiteľ spoločenského tanca,*
- *Choreograf ľudového tanca,*
- *Pedagóg tanca*

Cieľom bolo a ostáva pre budúce obdobie budovať základy systematického vzdelávania vo všetkých oblastiach osvetovej činnosti. Kvalita akreditovaného

vzdelávania je verifikovaná MŠ SR. Preto v tomto systéme predpokladá vyššiu úroveň ďalšieho vzdelávania zamestnancov a dobrovoľníkov v oblasti kultúry a osvetu

Pokračovať v súlade s potrebami praxe v ďalšom akreditovaní vzdelávacích aktivít pre oblasť kultúry a osvetu. Postupne v sledovanom období zabezpečiť schválenie nasledujúcich akreditovaných cyklických (dlhodobých alebo strednodobých) vzdelávacích aktivít. Akreditované aktivity následne realizovať (opakovane každoročne), na základe potrieb a záujmu zo strany cieľových skupín.

- *Tvora a realizácia komponovaných kultúrnych programov - dištančné vzdelávanie*
- *Manažér občianskeho vzdelávania – dištančné vzdelávanie*
- *Projekty v kultúrno-osvetovej praxi – kurz*
- *Manažér ZUČ – dištančné vzdelávanie v oblasti divadla, umeleckého slova, literárnej tvorby, hudby, folklóru, výtvarníctva a multimédií*
- *Kultúr a osveta v službách turistického ruchu – kurz*
- *Manažér v kultúrno-osvetovej praxi - dištančné vzdelávanie*
- *Miestopis a kultúrna topografia – kurz*
- *Pedagogické a andragogické minimum - kombinované vzdelávanie (e-learning)*
- *Propagačné, prezentačné zručnosti v kultúre – kurz*
- *Kulturoológia v kocke – (e-learning)*
- *Kultúrno-osvetový pracovník – moderný líder - výcvik sociálnych a komunikačných zručností*
- *Lektor a moderátor kultúrno-osvetových aktivít – kurz*

Cieľom je rozšíriť ďalšie vzdelávanie o nové oblasti a témy a rozvinúť a prehĺbiť obsah v súčasnosti ponúkaných vzdelávacích aktivít. Zároveň inovovať formálnu stránku vzdelávania realizovaného v tejto oblasti.

Formy štátnej garancie sa prejavujú v garantovaní

- odbornom
- personálnom
- legislatívnom
- materiálnom
- finančnom

II. Krajská a obecná úroveň

Úlohou samosprávy je:

- v Plánoch hospodárskeho a sociálneho rozvoja rozpracovať v oblasti kultúry aj problematiku vzdelávania
- vytvárať podmienky pre čerpanie európskych finančných zdrojov prostredníctvom grantov, resp. grantových schém pre vzdelávanie v kultúre a osвете
- podporovať projekty z oblasti vzdelávania v kultúre a osвете uchádzajúce sa o podporu zo štátnych prostriedkov (napr. spolufinancovaním)
- vytvárať vlastné grantové schémy, resp. fondy podpory projektov vzdelávania v kultúre a osвете
- realizovať vzdelávacie aktivity z oblasti kultúry a osvetu pre vybrané cieľové skupiny a širokú verejnosť.

Finančné a personálne zabezpečenie

Ďalšie vzdelávanie sa môže financovať z:

- a) prostriedkov štátneho rozpočtu – sú pridelované NOC ako súčasť jeho rozpočtu, resp. prostredníctvom grantovej schémy MK SR,
- b) prostriedkov zamestnávateľov
- c) prostriedkov rozpočtov samosprávnych krajov alebo obcí,
- d) úhrad účastníkov ďalšieho vzdelávania,
- e) prostriedkov nadácií a iných právnických osôb a fyzických osôb,
- f) iných zdrojov.

Vzdelávanie navrhujeme realizovať predovšetkým vlastnými kapacitami rezortu, VÚC, obcí, až následne sa využijú kapacity iných subjektov.

Ďalší zdroj financovania vzdelávania kultúrno-osvetových pracovníkov predstavujú granty (grantové schémy MK SR, VÚC) a iné mimorozpočtové zdroje, najmä štrukturálne fondy, fondy rôznych nadácií a zahraničnej pomoci.

Personálne bude vzdelávanie kultúrno-osvetových pracovníkov zabezpečené lektormi z radov skúsených pracovníkov inštitúcií rezortu, odborníkmi z vysokých škôl a externými lektormi. Z týchto dôvodov bude nevyhnutné konštituovať lektorský zbor, zabezpečiť jeho prípravu, dopĺňanie, stabilizáciu a motiváciu.

Na celoštátnej úrovni ďalšie vzdelávanie financovať prostredníctvom:

- NOC ako centrálnej inštitúcie realizujúcej systematické vzdelávanie v zmysle štátnej kultúrnej politiky.
- Grantov zo štátnych prostriedkov (napr. Protidrogový fond, grantové schéma MK SR, granty MŠ SR a pod.)
- Grantov európskych štruktúr, ktoré štát spolufinancuje.

Spôsob financovania vzdelávania:

- Aktivity občianskeho vzdelávania sú **plne** financované štátom.
- Akreditované aktivity profesijného vzdelávania sú **spolufinancované** štátom. Štát hradí odbornú a materiálnu stránku vzdelávania. Kraje, obce, resp. vysielajúce organizácie hradia výdavky na cestovné, stravné a ubytovanie účastníkov.
- Neakreditované aktualizáčné aktivity profesijného vzdelávania sú **spolufinancované** štátom. Štát hradí odbornú a materiálnu stránku vzdelávania. Kraje a obce, resp. vysielajúce organizácie hradia vložné (za materiály, učebnice a pod. v rozsahu reálnych nákladov).
- Iné vzdelávanie realizované formou metodického poradenstva, konzultačných a inštruktážnych služieb **môže byť** financované štátom

Na krajskej a obecnej úrovni ďalšie vzdelávanie financovať:

- **zo štátnych zdrojov** - zúčastňovať sa vzdelávacích aktivít plne hradených štátom
  - uchádzať sa o granty (štátne iné)
- **z vlastných zdrojov** - realizovať vlastné vzdelávacie aktivity
- **spolufinancovanie** - zúčastňovať sa aktivít štátnych a iných subjektov

Jednotlivé kroky postupu

Aby navrhovaný systém ďalšieho vzdelávania kultúrno-osvetových pracovníkov bol plne funkčným systémom je potrebné zabezpečiť nasledovné kroky:

- identifikácia vzdelávacích potrieb cieľových skupín,
- spracovanie štandardov profesie kultúrno-osvetový pracovník (profesionál, dobrovoľník),
- spracovanie štandardov vzdelávania pre kultúrno-osvetových pracovníkov,
- plánovanie vzdelávacích aktivít a vymedzenie kompetencii realizátorov,
- schválenie vzdelávacích plánov a projektov vzdelávania,
- realizácia vzdelávania,
- vyhodnotenie vzdelávania, korekcie, návrh nových plánov vzdelávania.

Plánovanie, realizácia a hodnotenie ďalšieho vzdelávania sa sčasti realizujú, aktuálnymi úlohami pre najbližšie obdobie zostáva identifikácia vzdelávacích potrieb, spracovanie štandardov profesie a štandardov vzdelávania pre kultúrno-osvetovú prax.

Monitoring a hodnotenie

Podmienky na realizáciu navrhnutého systému zabezpečí v nadväznosti na aktuálne možnosti rezortu kultúry Ministerstvo kultúry SR. Pravidelný monitoring plnenia úloh vyplývajúcich zo systému a vypracovanie hodnotiacej správy o realizácii systému zabezpečí Ministerstvo kultúry SR prostredníctvom národného osvetového centra.